

Seat No. : _____

NJ-110
November-2013
B.A. (Sem.-V)
CC-301 : Sanskrit
(कारकप्रकरणम्)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

१. (अ) नीयेनामांथी कोर्षपशु भे सूत्रो समजावो : ७
1. (A) Explain any **two** of the following sutras : 7
- (१) अकथितञ्च । १-४-५१ (२) भीत्रार्थानां भयहेतुः । १-४-२५
- (३) दिवः कर्म च । १-४-४३ (४) स्पृहेः ईप्सितः । १-४-३६
- (अ) नीयेनामांथी कोर्षपशु भे सूत्रो समजावो : ७
- (B) Explain any **two** of the following sutras : 7
- (१) षष्ठी शेषे । २-३-५० (२) चतुर्थी सम्प्रदाने । २-३-१३
- (३) यस्य च भावेन भावलक्षणम् । २-३-३७ (४) हेतौ । २-३-२३
२. (अ) द्वितीया विभक्तिनां उपयोगो उदाहरण सङ्घित लभो. ७
2. (A) Explain with illustrations the uses of द्वितीया विभक्तिः. 7
- अथवा/OR**
- (अ) तृतीया विभक्तिनां उपयोगो उदाहरण सङ्घित लभो.
- (A) Explain with illustrations the uses of तृतीया विभक्तिः.
- (अ) चतुर्थी विभक्तिनां उपयोगो उदाहरण सङ्घित लभो. ७
- (B) Explain with illustrations the uses of चतुर्थी विभक्तिः. 7
- अथवा/OR**
- (अ) पञ्चमी विभक्तिनां उपयोगो उदाहरण सङ्घित लभो.
- (B) Explain with illustrations the uses of 'पञ्चमी विभक्तिः'.

૩. નીચેનામાંથી કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોના જવાબ આપો : ૧૬
3. Answer the following question : (any **four**) 16
- (૧) તમપ્ ગ્રહણં કિમ્ ? પયસા ઓદનં ભુક્તે । સસંદર્ભ સમજાવો.
- (1) તમપ્ ગ્રહણં કિમ્ ? પયાસા આદનં ભુક્તે । Explain with reference.
- (૨) જુગુપ્સા-વિરામ-પ્રમાદાર્થાનામ્ ઉપસહ્ચ્યાનમ્ । સસંદર્ભ સમજાવો.
- (2) જુગુપ્સા-વિરામ-પ્રમાદાર્થાનામ્ ઉપસહ્ચ્યાનમ્ । Explain with reference.
- (૩) પ્રાતિપદિકાર્થઃ અને અપાદાનમ્ – શબ્દ નોંધ લખો.
- (3) Write a note on ‘પ્રાતિપદિકાર્થઃ’ and ‘અપાદાનમ્’.
- (૪) બાલ્ટો-સ્લાવોનિક શાખા વિશે નોંધ લખો.
- (4) Write a note on ‘બાલ્ટો-સ્લાવોનિક’ branch.
- (૫) કેન્તુમ્ વર્ગની જર્મન શાખા વિશે નોંધ લખો.
- (5) Write a note on ‘જર્મન’ branch of કેન્તુમ્ class.
- (૬) સંસ્કૃત અને અવેસ્તામાં રહેલ સામ્ય.
- (6) Similarity between Sanskrit and Avesta.
૪. ટૂંકમાં જવાબ આપો : (કોઈપણ છ) ૧૨
- 4 Answer in brief : (any **six**) 12
- (૧) કર્તુરીપ્સિતતમં કર્મ । સૂત્ર સમજાવો. / Explain the Sutra.
- (૨) નીવહ્યોઃ ન । સસંદર્ભ સમજાવો. / Explain with reference.
- (૩) આધારોઽધિકરણમ્ । સૂત્ર સમજાવો. / Explain the Sutra.
- (૪) યતશ્ચ નિર્ધારણમ્ । સૂત્ર સમજાવો. / Explain the Sutra.
- (૫) સંસ્કૃત ભાષાનું કઈ ભાષાઓ સાથે સામ્ય જોવા મળે છે ?
With which languages the similarity of Sanskrit ?
- (૬) સતમ્ વર્ગની ભાષાઓમાં કેટલાં ભાષાકુળો છે ? કયા કયા ?
How many languages are there in the group of સતમ્ વર્ગ ? Which are they ?
- (૭) સંસ્કૃત અને અવેસ્તામાં આજ્ઞાર્થના રૂપોમાં કેવું સામ્ય છે ?
What is similarity in forms of imperative mood between Sanskrit and Avesta ?
- (૮) સાધકતમં કરણમ્ । ૧-૪-૪૨ સૂત્રનો અર્થ લખો.
સાધકતમં કરણમ્ । ૧-૪-૪૨ Write the meaning of Sutra.

૫. (અ) નીચેનાં પ્રશ્નોના જવાબ આપો : ૫
5. (A) Answer the following questions : 5
- (૧) વિશ્વમાં બોલાતી ભાષાઓની સંખ્યા કેટલી છે ?
- (1) How many languages are spoken in the world ?
- (૨) અવેસ્તાનો પ્રાચીનતમ સમય કયો છે ?
- (2) What is the oldest time of the Avesta ?
- (૩) લિથુઆનીયન અને સંસ્કૃત ભાષા વચ્ચેનું સામ્ય જણાવો.
- (3) Mention the similarity between Lithuanian and Sanskrit.
- (૪) વિશ્વની બધી ભાષાઓને મુખ્યત્વે કેટલા કુળમાં વહેંચવામાં આવે છે ?
- (4) How many group are there in the family of world languages ?
- (૫) ભારત-યુરોપીય ભાષામાં કેટલાં વ્યંજનો છે ?
- (5) How many diphthongs are there in the Indo-European language ?
- (બ) ખાલી જગ્યા પૂરો : ૫
- (B) Fill in the blacks : 5
- (૧) રાજા _____ ગાં દદાતિ । (વિપ્રં, વિપ્રાય, વિપ્રે)
- (૨) _____ પર્ણ પતતિ । (વૃક્ષાત્, વૃક્ષસ્ય, વૃક્ષે)
- (૩) _____ ગઙ્ગા પ્રભવતિ । (હિમવત્, હિમવતિ, હિમવતઃ)
- (૪) નમઃ _____ । (શિવાય, શિવેન, શિવમ્)
- (૫) હરિઃ _____ અધિવસતિ । (વૈકુણ્ઠઃ, વૈકુણ્ઠમ્, વૈકુણ્ઠે)
- (ક) જોડકાં જોડો : ૪
- (C) Match the column : 4
અ	બ
(૧) તથાયુક્તં	(a) પઞ્ચમી
(૨) અપવર્ગો	(b) કરણમ્
(૩) સાધકતમમ્	(c) તૃતીયા
(૪) અપાદાને	(d) ચ અનીપ્સિતમ્

